

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Insatrat oddelci: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izdajsko zastopstvo za oglašje iz Italije in
inženstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izveja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 lit.

Uredništvo:
Ljubljana — Pucinijska ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Englische Luftlandedivision grösstenteils vernichtet

Schwere Kämpfe bei Nimwegen — Starke Feindangriffe bei Aachen abgewiesen — Der Heldenkampf der Besatzung von Brest zu Ende — Weiterhin schwere Abwehrkämpfe in Mittelitalien — Harter Sowjetpanzer in Lettland und Estland vernichtet

Aus dem Führerhauptquartier, 21. Sept. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In Mittelholand wurde die 1. englische Luftlandedivision im Raum Arnheim trotz weiterer Verstärkungen aus der Luft zum grössten Teil vernichtet, der Rest auf engem Raum zusammengedrängt. Bisher 2800 Gefangene, darunter der Divisionkommandeur.

Bei Nimwegen stehen eigene Truppen in schweren Kämpfen mit dem aus dem Raum Eindhoven mit Panzerkräften angreifenden Feind.

Südlich Schelde-Mündung gelang dem Feind ein örtlicher Einbruch.

Im Raum Aachen wurden gestern die starken Angriffe des Feindes überall abgewiesen und nordöstlich der Stadt im Gegenangriff eine Frontlücke geschlossen. Bei diesen Kämpfen wurden im Abschnitt einer Division in drei Tagen 47 feindliche Panzer abgeschossen. In mehrfachen Kämpfen gelang es, den feindlichen Brückenkopf über die Sauer nordöstlich Echter nach bis auf geringe Reste zu zerschlagen.

Im Raum Lüneville stiess der eigene Angriff auf überlegene feindliche Panzerkräfte. Nach wechselvollen Kämpfen wurden die eigenen Kräfte in Lüneville auf den Ostrand der Stadt zurückgenommen.

Zwischen Epinal und der Schweizer Grenze nur örtliche Kampfhandlungen.

Feindliche Angriffe gegen Boulogne und Calais wurden abgewiesen.

Der letzte Widerstand der Besatzung Brest auf der Halbinsel Le Crozon ist zu Ende.

In wochenlangen schwersten Kämpfen hielt die heldenhafte aus Truppen aller Wehrmachtsteile bestehende Besatzung unter der vorbildlichen Führung des Festungskommandanten, General der Fallschirmtruppe Ramcke, die Festung gegen den an Zahl und Material weit überlegenen Gegner.

Dadurch ist dem Gegner nicht ein Hafen, sondern nur ein Trümmerhaufen in die Hand gefallen.

Der Heldenkampf der Besatzung Brest wird in der Geschichte weiterleben.

Drei zur Flankensicherung eines wichtigen Geleits eingesetzte eigene Schnellboote griffen in der Nacht zum 20. September vor Düinkirchen zwei überlegene Verbände leichter britischer Seestreitkräfte an und erreichten durch ihren Angriff, dass das Geleitz ohne Schäden in seinen Bestimmungshafen einlaufen konnte. Die drei Schnellboote gingen in Erfüllung ihrer Aufgabe verloren.

Velike izgube padalcev pri Arnhemu

Srditi boji med Eindhovenom in Nijmegenom ter pri Neerpeltu — Poulični boji v Nancyju — V Brestu se junaški odpor nadaljuje

Berlin, 21. sept. Težišče bojev na zapadnem bojišču je bilo v torek zopet na nizozemskem ozemlju. Sovražnik je vrzel v borbe nadaljnje, a manjše sile, tako da so pristale na Nizozemskem doslej približno tri divizije. Prvi britanski diviziji, pripeljani z letali, so bile prizadejane pri Arnhemu s koncentričnimi napadi težke izgube. Teh bojev so se uspešno udeležili tudi nemški lovski oddelki. Med neprestanimi silnimi sunki je poskušal nasprotnik obiti Eindhoven, v katerem se še vedno bijejo hudi boji in vzpostaviti zvezo s padalskimi oddelki, ki so pristali na področju Nijmegena. Med Eindhovenom in Nijmegenom se bije sedaj ogorčeni boji. Nagli sunek britanskih oklopnikov v srednje nizozemsko ozemlje je bil izveden s tesnega vdoranga mesta pri Neerpeltu ob prekopu Maas-Schelde. Da bi zavaroval tam naprej prodrlim oklopnikom zvezo z zaledjem je napadel sovražnik pri Neerpeltu proti zapadu, da bi razširil svoje možnosti.

Tudi na tem področju so se razvili težki boji. Drugo težišče na južno nizozemskem področju je bilo ob nemškem predmostju južno od prekopa Wester-Schelde. Severno od Genta so napadli Kanadci tik ob nizozemski meji s približno 200 oklopniki na tesnem prostoru v smeri proti Neuzemu. V težkih menjajočih se bojih pa so dosegli kljub visokim izgubam le krajevne vdore. Doslej se jim ni posrečilo razbiti nemškega predmostja. Na obeh straneh tega žarišča so se odmaknile nemške čete na poletje korakoma nazaj. Ednice vojne mornarice prevažajo pod najtežjim sovražnikovim ognjem preko prekopa Wester-Schelde oddelke, ki so postali prosti pri odstranitvi predmostja.

Tretje žarišče na južno-nizozemskem območju je bilo zopet pri rog-ljuhu ob Maastrichtu. Severno od mesta je napadel sovražnik na dveh mestih proti vzhodu, da bi odstranil nemške zaporne postojanke ob železniški progi Heerlen-Kerkrade. Vendar ti napadi niso imeli uspeha. Tudi ob zapornih postojankah med Maastrichtom in Aachenom, kjer je usmerjen sovražnikov pritisk proti severovzhodu, je dosegel sovražnik le majhne uspehe. Iz teh sunkov je razvidno, da nameravajo Američani s svojimi napadi na področju Kerkrade obkrožiti Aachen s severa. Tu ter ob južnem in južnovzhodnem robu mesta so se izjalovili vsi sovražnikovi sunki. Na področju Stolberga so izvršile nemške čete močan protinapad in zavzele več zagrizeno branjnih bunkerjev. Dalje proti jugu ob belgijsko-luksemburški meji se nadaljujejo trdi, toda krajevno omejeni boji. Sovražnikovo namero, da bi napadel na odseku Sauer-Pruem v obliki klešč je nemško vodstvo takoj v začetku spoznalo ter jo preprečilo z uspešnimi protisunkmi.

Na južnem delu zapadnega bojišča je bilo težišče borb nadalje na področju na

je nastala na področju vzhodno od Pont-a-Moussona zakrivljena bojna črta. V bojih iz bližine prizadevajo nemški nadmočni vojaki Američanom težke izgube.

Za glavnim bojiščem se nadaljujejo boji za obalna oporišča. Brezuspješni so bili vsi močni s številnimi bombniki in s težkim topniškim ognjem podprti napadi na utrjene postojanke ob Rokavskem prelivu. Na polotoku Crozonu so nadaljevali ostanki bojnih skupin junaških branilcev Bresta fanatični odpor. Ob ostalih oporiščih ob zapadni francoski obali je prišlo do krajevnih bojev.

Seja italijanske republikanske vlade

Milan, 21. sept. Kakor javljajo iz Ducejevega glavnega stana, se je v ponedeljek pod predsedstvom Duceja polnoštevilno sestala italijanski ministri svet, ki je potrdil in sprejel številne zakonske predloge. Duce je podal obširno poročilo o politično-vojaškem položaju republikanske Italije.

„To je Anglija“

Zeneva, 21. sept. Tako zveni boljši ljudje v nekem kraju v Hampshiru so zahvali pred kratkim, piše Hannen Swaffer v britanskem tedniku »John Bull«, naj takoj odpeljejo dečke, ki so jih evakuirali iz Londona, ker se ne morejo odvaditi svojih »skumskih navad«.

»Sistematično odrajava v Angliji široke množice, zahtevajo pa od njih najtežje delo in žrtve. Značilna je izjava lady Rendelshamove, ki je izjavila, da se oni Anglički, ki so bili prizadeti vsled napadov z »V 1«, hudo precejšujejo. Ze Beveridgeov načrt, tako meni lady dalje, jim je stopil v glavo, toda narod naj si ne domišlja, da se mu bo godilo tako, kakor je bilo predlagano.

To je današnja Anglija, meni Swaffer. Privilegiji, razredne razlike in kaste — mi smo zopet v našem starem elementu.

Nerazpoloženje v Parizu

Madrid, 21. sept. Kakor javljajo iz New Yorka, je naletel de Gaulle po svojem povratku iz Lyonsa in Marseille v Parizu na zelo pobito razpoloženje. Javno mnenje je zagrenjeno, na konferenci v Quebecu niso priznali Francije za veselilo. Časopis je trdil, da je tega kriv Cordell Hull. V ostalem je položaj v Franciji še zelo nepregleden.

Bern, 21. sept. »Journal de Geneve« javlja včeraj, da je obsodil degaulistični preki sod v Grenoblu zopet 5 obtožencev na smrt, med njimi dve ženi.

Zmanjšani obroki mesa v Vatikanu

Milan, 21. sept. Kakor javljajo iz Rima, so v Vatikanu močno zmanjšali obroke mesa, medtem ko so istočasno zelo narastle cene živilskim potrebščinam.

Zastopnik japonske vlade o konferenci v Quebecu

Tokio, 18. sept. Zastopnik japonske vlade je označil Rooseveltovo in Churchillovo izjavo o Japonski, ki sta jo podala ob zaključku konferenci v Quebecu, za značilen primer agitacije. Zastopnik je opozoril na pred kratkim podane izjave japonskega ministrskega predsednika in mornariškega ministra pred parlamentom, ko sta potrdila, da so japonske pomorske sile in vojska nedotaknjene in da čakajo na sovražnikovo velenozvenje, v kateri bodo zadali nasprotniku odločilni udarec.

Protinapad na padalce v Nizozemski napreduje

Nadaljnji hudi boji okrog Aachena — Jalovi napadi Američanov pri Lünevillu

Berlin, 21. sept. Kljub nadaljnjim ojačenjem z letali in kljub oviranju nemških protikreptov z močno uporabo letalstva na nizozemsko-nemškem območnem področju, sovražnik ni mogel oslabil silovitosti nemških protinapadov na svoje v srednji Nizozemski pristale oddelke. Deli prve britanske divizije letalske pehote so utrpeli na področju Arnhemu sprčo nemških protinapadov ponovno težke izgube. Tudi pri Nijmegen niso bili ogorčeni poulični boji prav nič manj siloviti. Kot oljnat madež na nemrini vodi se premikajo okrog posameznih pristajališč potegnjeni obroči v stalnem valovanju napadov in protisunkov. Odprta gnezda, ki se pravkar strnejo, so neke drugod že naslednje uro zopet raztrgana. Število ujetnikov raste, sovražnikove izgube pa so ne glede na tovarna jadralna letala, ki so bila uničena s posadkami vred, vedno večje. Padalci in letalska pehota se skušajo z obupnimi protisunkmi držati toliko časa, dokler jih ne razbremenijo druga britanska armača, ki prodira ne glede na izgube iz Eindhovena proti severovzhodu. Zato postala boj med Eindhovenom in Nijmegenom vedno bolj dramatičen. Desetine razbitih sovražnikovih oklopnikov so obležale pred oklopnimi zapornicami pri Eindhovnu. Ob teh razbitinah so prodrele nadaljnje sovražnikove sile proti severu, kjer jih je po nekaj km zadel nov protisunk. Še bolj kakor z osredotočenimi napadi na pristajališča, pa bo ogorčen sovražnikov podvig, ako mu ne uspe, da še nadalje razširi svoj oči prehod ob prekopu Maas-Schelde. Kajti ta vrzel je še premajhna, da bi se skozi njo lahko premikalo dovolj sil, ki bi bile potrebne za razbremenitev močno ogroženih padalskih oddelkov. Zato pritiska nasprotnik iz Neerpelta tudi proti zapadu in z bližnjih mest ob prekopu Maas-Schelde proti severu. Nemški grenadirji pa so se doslej s protinapadi uspešno upirali njegovim trdovratnim poskusom, da bi nadalje razširil vrzel.

Dočim so torej dogodki na srednjem Nizozemskem in na belgijsko-nizozemskem ozemlju še v polnem razvoju, se je polo-

Angleška divizija letalske pehote v glavnem uničena

Težki boji pri Nimvegenu — Odbiti močni sovražnikovi napadi pri Aachen — Junaški boj posadke Bresta je končan — Nadalje težki obrambni boji v srednji Italiji — Nadaljuje se trda obrambna bitka za karpatске prelaze — V Latviji in Estoni uničenih v 7 dnevih 600 sovjetskih oklopnikov

Führerjev glavni stan, 21. sept. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil ob-
javlja:

V srednji Nizozemski smo na področju Arnhemu kljub nadaljnjim ojačenjem iz zraka v glavnem uničili angleško divizijo letalske pehote, njen preostanek pa smo stisnili na ozkem področju. Doslej smo privredili 2800 ujetnikov, med njimi divizijskega poveljnika.

Pri Nimvegenu so naše čete v težkih bojih s sovražnikom, ki napada področja pri Eindhovnu s oklopnimi silami.

Južno od izliva Schelde je uspel sovražnik krajeven vdor.

Na področju Aachena smo včeraj povsod odbili močne sovražnikove napade in severovzhodno od mesta s protinapadom zapri neko bojiščno vrzel. Pri teh bojih smo v odseku ene divizije uničili v treh dneh 47 sovražnikovih oklopnikov. V večdnev-
nih bojih se nam je posrečilo razen majhnih ostankov razbiti sovražnikovo predmostje preko Sauerja, severovzhodno od Echter-nacha.

Na področju Lüneville smo naleteli s lastnim napadom na nadmočne sovražnikove oklopniske sile. Po menjajočih se bojih smo odmaknili lastne sile v Lüneville na vzhodni rob mesta.

Med Epinalom in švicarsko mejo le krajevno bojno delovanje.

Odbili smo sovražnikove napade proti Boulognu in Calaisu.

Posadka Bresta je na polotoku Le Crozon končala poslednji odpor. V večtedenskih najtežjih bojih je obdržala junaška posadka, sestojeca iz čet vseh delov vojske, pod zglednim vodstvom trdnjavskega poveljnika, generala padalske skupine Ramckeja, trdnjavo proti številnim in materialno mnogo nadmočnejšim nasprotnikom. S tem nasprotnik ni pridobil luke, marveč samo kap razvalin. Junaški boj posadke Bresta bo živel dalje v zgodovini.

Tri lastni brzi bojni čolni, ki so varovali bok važne spremeljave, so napadli v noči na 20. september pred Dunkerqum dva nadmočna oddelka britanskih lahkih pomorskih sil in dosegli s svojim napadom, da je lahko spremljiva brez škode vplula v svoje namembno luko. V izpolnjevanju svoje naloge so bili ti trije brzi bojni čolni potopjeni.

Boji v Italiji

Ponovni poskus sovražnika, da bi prebil bojno črto ob Jadrnu, izjalovljen

Berlin, 21. sept. V srednji Italiji postajajo boji za ceste, ki vodijo severno in severovzhodno od Florencia preko apeninskih prelazov v Padsko nižino, vedno bolj siloviti. Te prelaze štiti izgrajen sistem postojank. Zato poskušajo Angloameričani, da bi najprej zavzeli stranske doline in obvladujoče višine, ki so tu večinoma gozd-nate in visoke od 600 do 1000 metrov. Nanje navaljuje sovražnik predvsem z oklopniki in s podporo bojnih letal. Nemški zaporni ogenj pa je nasprotniku preprečil popoln razvoj njegovih sil. Kljub vsem naporom se mu posrečilo le majhni in začasni, čisto le 200 do 300 metrov globoki vdori, ki pa jih je moral vsled nemških protisunkov vedno znova zopet opustiti. Tako ni sovražnikov napad na cesti, ki vodi iz Prate v Castiglione pri Pepoliju, vzhodno od Poggia Mezzana, tudi v torek skoraj prav nič napredoval. Po daljšem bobnečem ognju je udaril nasprotnik zvečer s področja pri Monte Castelguerrinu ob cesti, ki vodi v Firenzulo v severozapadni smeri. Razvil so se izredno hudi boji, ki so ob nastopu noči še trajali. Bolj proti vzhodu okrog Monte Pratona je pritiskal sovražnik proti severovzhodu v smeri Monte Paganina, a je doživel občuten poraz. Nemški

vojaki so osvojili s protinapadom začasno v sovražnikove roke padli Monte Frasca ob cesti, ki vodi v Faenza, in ga obdržali kljub vsem nadaljnjim sovražnikovim sunkom.

Ob jadranski obali so se nadaljevali hudi boji za dostop v Padsko nižino. Britanci so metali v bitko vedno nove množice pehote in oklopnikov, nemške postojanke so bile skoraj neprestano v bobnečem ognju topov ter so jih nenehno napadala bojna letala in bombniki. Sredi tega pekla so nemški grenadirji in padalci odbijali vse sunke na široki črti napadajočega nasprotnika, ki so mu preprečili, da bi kod vdril. Neko oklopnisko zagodo, ki je prišla na področje južno od San Marina, so po ogorčenih bojih iz bližine zaustavili. Tudi južnovzhodno od Riminija je prišlo do izredno hudih bojev, v katerih se je končno sovražnikovim silam posrečilo krajeven vdor, ki pa ga je uspelo kmalu zajeziti. Neko nadaljen vdor-nost mesto južno od Riminija so nemške čete s protinapadom takoj zopet odstranile. Britanski izvidniški sunki vzdolž obalne ceste južnovzhodno od Riminija so običali v zapornem ognju nemških prednjih straž. Sovražnik je izgubil v teh bojih ob Jadrnu skupno 28 oklopnikov in večje število ljudi.

Z vzhodnega bojišča

Sovražnikov poizkus, da bi pri Varšavi prekorščil Vislo, se je ponesrečil — Še nadalje ogorčeni boji v Latviji in Estoni

Berlin, 20. sept. Poleg dosedanjih težkih je dobil na vzhodnem bojišču večji poudarek tudi sever. Tu so nemške čete v okviru možnosti s podporo finskih uradnih krogov že toliko izvedle nujne odmakalne pokrete, kolikor je bilo glede na lastno varnost sprčo pritiskajočih boljševikov potrebno. Pri tem so morale zapadno od bojišča pri Kandalakši, pri Salli in vzhodno od Suomalimja zavrniti sovražnikove napadale in obkoljevalne poizkuse, ki so še končali z visokimi boljševiški izgubami. Boji zaščitki z odbitimi sovjetskimi četami so na več krajih še v teku.

Na kurlandskem bojišču je ostala silovitost bojev pri Jekovi, severno od Bauska, zapadno od Mdochna, pri Valki in severno od Dorpatu neizpremenjena. Sovražnik je dalje napadal z močnimi pehotnimi in oklopnimi silami in s podporo letalstva, a so ga nemške čete z gubitno obrambo zavrnile. Boljševiki so imeli velike izgube ter so izgubili po dosedanjih vesteh nad 50 oklopnikov.

Po hudih bombniških napadih in trajnem topniškem ognju so poizkušali boljševiki s pomočjo umetne megle, da bi prišli pri Varšavi na zapadni breg Visle. Severno od mesta niso mogli priti nikjer na drugi breg. V divjem nemškem obrambnem ognju se je potopilo 36 napadalnih izkrcavalnih čolnov. Istočasno je izločilo nemško topništvo iz boja številna strojniška, protitankovska in minometalska gnezda. V bližini dveh južnih železniških mostov, ki sta bila uničena med izpraznitvijo Prage, se je močnejši boljševiški skupni poskus napraviti kakih 500 metrov globoko predmostje. Poljski plačanci, ki so morali tu prvi v napad, so padli med takojšnjim nemškim protinapadom, v katerem so izgubili tudi mnogo ujetnikov. Za njim pritiskajoča boljševi-

Uspešna borba proti komunističnim tolpom

Berlin, 17. sept. Borba nemških čet proti komunističnim tolpom na Balkanu se nadaljuje v trenutno otežkočenih razmerah. Samo v tednu od 3. do 10. septembra so imeli tolparji na severozapadnem Balkanu 1332 padlih. Nemškim četam je padlo v roke 35 strojnica, 6 metal granat, kakor tudi večje količine streliva in razstreliva.

Beograd, 17. sept. Dnevnik »Obnova« piše, da mora tragični primer Bolgarije poučiti Srbe, da ne moreta obstajati boljševizem in monarhija drug poleg drugega. Proces boljševizacije omogoča razdejanje stoletja stare podlage bolgarskega naroda in ga postavlja v resničnost, ki bo težka in krvava.

Zatamnitev od 23. do 6.

Sovjetske čete prekoračile finsko mejo

Berlin, 20. sept. Vrhovno poveljništvo nemške gorske armade na skrajnem severu ob-
javlja:

Nemške čete na skrajnem severu so med svojimi premiki, ki jih je povzročilo finsko-sovjetsko premirje, na več mestih prekoračile finsko državno mejo, ki so jo tri leta branile proti vsem napadom od vzhoda.

S tem je prešel boj proti smrtnemu sovražniku Evrope in finskih narodov na finsko zemljo. Kar je bilo vsakemu trezno mislečemu že dolgo jasno, je postalo sedaj dejstvo: Tudi sovjetske čete so prekoračile finsko mejo in prodrale dalje v notranjost. S tem so bila grozovito razočarana upanja gotovih finskih krogov, ki so upali, da se bo zaustavil dedni sovražnik z vzhoda ob mejah države. Finska država, finske vasi in naselbine so postale zaradi razvoja, za katerega ne nosi nemška voj-

ska nobene odgovornosti, bojno področje. Na teh področjih veljajo sedaj zakoni vojne.

Kar je odstopilo finsko državno vodstvo v svojih razgovorih v Moskvi, nemške čete ne morejo več čuvati, če je s tem ogrožena varnost lastnih čet in če nastajajo iz tega prednosti za sovražnikovo vojno vodstvo. Po istih načelih je postopalo finsko vojno vodstvo v zimski vojni, da bi otežilo sovražniku napredovanje, in prav tako je postopalo nemško vodstvo, ko je moralo v jeseni l. 1939 iz varnostnih razlogov uničiti naselbine v neposrednem zaledju bojišča. Ukrep, podvzeti iz čute odgovornosti vojaškega vodstva, se ne smejo smatrati kot dejanja, ki bi bila usmerjena proti lastnim sorojcem ali proti pripadnikom naroda, s katerim smo bili doslej zvezani v tovarištvu in bratstvu in orožju. Narekovane so edino le iz trdih vojaških nujnosti.

Smrtna obsodba Finske

Sporočilo namestnika finskega ministrskega predsednika

Stockholm, 20. sept. Namestnik finskega min. predsednika von Born je govoril po finskiem radiju o določbah finsko-sovjetsko-angleškega premirja.

Med drugim je dejal: »19. september leta 1944 bo ostal v finski zgodovini kot dan največje preizkušnje za finski narod. Finska mora sedaj z mirovnimi pogoji pred očmi preizkusiti možnosti, ki so ji še preostale, da nadaljuje svoje narodno življenje. Podpis pogodbe obvezuje k takojšnji umakniti čet na črto, ki je bila določena v moskovski mirovni pogodbi l. 1940. Karelja je torej izgubljena. Naši upi glede poplave v moskovski gospodarskih pomankljivosti te meje se niso uresničili. Poleg tega smo bili prisiljeni, da odstopimo Sovjetski zvezi ozemlje okrog Pečenge. Tretja pomembna točka je zakup ožine pri Porkkali ter velikega pomorskega in kopnega področja, ki bo sužilo Sovjetski zvezi 50 let kot vojaško oporišče. S tem bodo uničene stare, kulturno visoko stojenče občine z več sto hišami in lepimi kmetijami. Prav tako mora izročiti Finska, čeprav samo začasno, letališča v južni in južnozahodni Finski ter svojo trgovsko-mornarično. Poleg tega se je zavezala za posebne tvorne dobave.

Zelo resna je okoliščina, da mora Finska razorožiti nemške sile v državi in jih izročiti so-
vražniku. Istočasno mora zmanjšati svojo vojsko na mirovno stanje. Finska bo morala plačati Sovjetski zvezi v šestih letih 300 milijonov dolarjev. To so relativno večja plačila, kakor jih je plačala v svetovni vojni katerikoli druga država.

Mirovni pogoji obsegajo skupno 23 točk, ki pa še niso dokončno formulirane.

Tragična usoda min. predsednika Hackzella, je dejal von Born, prila v zgodovino kot zgorevni dokaz. Mnogi o pravici, pameti in smotnosti, v kateri je Finska upala, se danes gotovo zelo razlikujejo. Sedaj, ko se vojna končuje, dobiva človek vtis, da želja po ustvaritvi zaupnejših odnosov sploh ni obstojala. Bati se je, da bo kruta resničnost, pred katero stojimo danes, hujša kakor smo si bili sploh kdaj prej predstavljali.

Finska v sovjetskem smrtnem objemu

Stockholm, 21. sept. V izjavi, ki jo je podal po radiu namestnik finskega min. predsednika von Born, ni navedel številnih ponizujočih in nečestitih določb sovjetskega mirovnega diktata. Born si očitno ni upal povedati finskiemu narodu vse resnice, ker si ni upal priznati, da predstavlja pogodba popolno in brezpogojno izročitev Finske boljševizmu. O vsem tem, kar je Born zamočal, pa poročila tem bolj obširno švedski tisk, ki zelo natančno komentira mirovni diktat.

Bornove besede, da je gola resnica, pred katero stojijo danes Finska, hujša kakor bi si bil človek predstavljal, kažejo, da prekašajo sovjetski pogoji vse finske bojzani.

V Moskvi so hoteli z imenovanjem generalnega polkovnika Zdanova za predsednika sovjetske kontrolne komisije finski narod še prav posebno ponižati, ker velja Zdanov za izrednega finskega sovražnika. Tudi to, da je v imenu Sovjetske zveze podpisal mirovni diktat general Storon, smatrajo kot izraz žalitve, ker je ta general že med finsko-sovjetsko zimsko vojno l. 1940 pokazal, da je ogrožen finski nasprotnik.

Po komentarjih stockholmskega tiska sta zavladala med finskiim narodom najgloblja potrtost in obup. Poudarjajo, da so morali sprejeti sovjetske pogoje povprek, z vsemi netočnimi, nejasnimi in raztegljivimi zahtevami, kakor se izraža »Morgen Tidningen«. Prav to je zbudilo na Finskem največje bojazni. Švedski list jasno podčrta, da razgovori v Moskvi niso bili pogajanja v običajnem smislu, temveč je sprejem že določenih in nespremenljivih moskovskih pogojev.

Vsi švedski listi poudarjajo soglasno, da so sovjetski pogoji mnogo strožji in trši, kakor bi bilo pričakovati, in da bodo povzročili temeljito spremembo vsega življenja finskega naroda.

Namestnik finskega min. predsednika si je bil v svojem radijskem govoru prihranil razlago vseh 23 točk mirovnega diktata z utemeljitvijo, da nima smisla naštevati vseh poudinov, ki jih prinaša švedski tisk, pa so tako važne za življenje finskega naroda, da bi bil Born moral o tem obvestiti svoj narod. Tako ugotavlja »Stockholms Tidningen«, da predstavlja odstopitev Porkale Sovjetski zvezi obvladanje največjega mesta Finskega zaliva vključno s Helsinkii. Isti list prihaja do zaključka, da je dobila Moskva z raznimi zahtevami na Finskem tudi notranjopolitično precej besede. »Aftonbladet« opozarja na določila, da imajo sovjetski zastopniki dostop do vseh finskih uradnih arhivov in da bo prišel ves finski promet s Švedsko pod sovjetsko nadzorstvo. »Nya Dagligt Allehand« izpodbija to opozorila z ugotovitvijo, da bodo dobili sovjetski zastopniki popolno nadzorstvo nad vsemi železnicami, cestami in vodnimi potmi na Finskem.

»Dags Posten« se bavi z nejasnostjo sovjetskih pogojev in je mnenja, da si hoče Moskva na ta način ustvariti pogoje za kasnejšo izsiljevalno politiko. List je prepričan, da hoče Sovjetska zveza izsiliti po kratkem obdobju izsiljevanja na Finskem komunistično vladno in si končno osvojiti vso državo. Goeteboški list »Ny Tid« je

Zatamnitev od 20. do 6.

Samo odmor v razgovorih med Churchillom in Rooseveltom

Amsterdam, 19. sept. Kakor javlja britanska poročevalska služba, je Churchill v vlakom zapustil Quebec. Cilj njegovega potovanja ni bil objavljen.

Stockholm, 19. sept. Kakor javlja Reuterjev dopisnik Robert Vivian iz Quebeca, so tam vsled tajnstvenosti nadaljnjega Churchillovega potovanja mnenja, da je bilo to doslej le prva faza »izredno važne konference med Churchillom in Rooseveltom«. Možno je, da bo Churchill nadaljeval svoje »ribarjenje«. Splošno smatrajo, da je nastopil le odmor v razgovorih v Quebecu. Uradno tega niso pojasnili. Dopisniki, ki so se udeležili tiskovne konference, na kateri sta Churchill in Roosevelt podala v velikih oblikih svojih dogovorov, so bili razočarani nad praznimi, četudi gostobesednimi izjavami, ki so jih prejeli. Nekd dolgoletni dopisnik je izjavil s tem v zvezi: »Očitno sta govorila le, ker je svet čakal na kakršno koli poročilo. Povedano je bilo mnogo, toda nič stvarnega in nista niti naznačila, kaj se je dejansko dogajalo v Quebecu. Tudi nista razjasnila, kakšen pomen ima nenadni prihod Edena v Kanado.«

Kako pada Evropa pod boljševiško oblast

Stockholm, 19. sept. Nadaljnji dokaz za angloameriško izročitev Evrope boljševizmu je zunanje-politični članek lista »Time«, ki prinaša naslednje novice:

Edina dejanska poljska vlada v Lublinu je v glavnem boljševiška. V Jugoslaviji je Tito boljševik. Prvič v zgodovini Evrope so komunisti v vladah Francije, Italije, Rumunije, Bolgarije in Grčije. Slična mesta bodo dobili komunisti bržkone tudi na Finskem.

Komunistični politiki iz Španije v Parizu

Madrid, 20. sept. Iz Pariza poročajo, da je prispelo tja v poslednjih dnevih več španskih komunističnih politikov. Smatrajo, da nameravajo ustanoviti »vlado«, ki bi v primernem trenutku pričela delovati. Kljub temu, da niso znane nobene podrobnosti, smatrajo dobro poučeni krogi francoskega glavnega mesta, da so za temi ljudmi neke angloameriške osebnosti.

Francoska kampanja proti Španiji

Bern, 20. sept. Londonski dopisnik »The Times« pripominja, da agitira boljševiška radijska oddajna postaja Toulouse v španščini in katalonščini proti generalu Francu. Tudi londonske vesti stockholmskega lista »Afton Tidningen« potrjujejo sodelovanje francoskih teroristov s sovjetsko-španskimi emigranti. Vodja teroristične skupine v Parizu Rol je s tem pokazal svoj pravi obraz. Rol Tanguy je 35 let star, boljševik od svoje mladosti, in se je udeležil tudi španske državljanske vojne.

Čuden mošk

Berlin, 19. sept. Agencija Reuter je v noči na ponedeljek nenadno prekinila svoje radijske oddaje in močala do ponedeljka do pol dvanajsete ure dopolnje. Oddajala ni niti poročila za Bliznji Vzhod, severno Ameriko, srednjo Ameriko in južno Ameriko. Ustavljen so bile tudi vse oddaje na dolgih in kratkih valovih. Po ponovnem pričetku oddaje je dajala agencija Reuter deloma že več dni stara poročila.

Svarilo pred pretiranim optimizmom

Stockholm, 20. sept. »New York Herald Tribune« se sklicuje na mnenje nekega ameriškega generala »abnega častnika in svarti ameriški narod pred tem, da bi verjel v nagli konec vojne. Samo vojaški nevedneži si dovoljujejo napovedovati konec vojne za to leto.

»Daily Express« pravi, da tudi londonski vojaški krogi svarijo pred prevelikim optimizmom glede bodočih operacij. »Folkeets Dagbladet« pripominja k tem poročilom, da če sedanja premoč ni mogla prisiliti Nemčije na kolena, potem bo nastopil povsem drugačen položaj za zaveznike, če bodo Anglija in Zedinjene države porabile svoje oklopneke, letala in topove in če bodo izgubile svoje najboljše vojske. Potem bo prešla iniciativa povsem enostavno spet na Nemčijo.

Vedno novi izgnanci

Trpljenje kmečkih ljudi pod komunističnim besom

Iz Velikih Lašč poročajo: V ponedeljek dne 11. t. m. je prispelo v naš trg na voze nad 40 izgnancev iz komunističnega »araja« v občini Sela-Sumberk. Pri nas so se okrepčali in nato nadaljevali svojo pot proti Grosuplju. Na vsej poti so jim šli na roko občinski odbori in domobranci.

Zal pa ni ostalo samo pri teh izgnancih. Ze v sredo 13. t. m. je prišlo k nam 59 ljudi iz Cerknice, z Bloka in iz Št. Vida, po večini žene, katerih možje in sinovi so pri domobranci. Vmes pa je bilo tudi nekaj starčkov, otrok in dojenčkov. Komunisti so jih izgnali v noči od torika na sredo. Zbudili so jih opolnoči. V petih minutah so se morali napraviti in zapustiti svoje domove. Lahko si predstavljamo, kako vpliva to na kmeto, ko ga lastni brat prežene izpod domačega krova in z rodne zemlje. Preden so odšli, so jih komunisti temeljito preiskali, da ne bi na skrivaj odnesli s seboj kakih »dragocenosti«. Nato so jih spremenili še nekaj kilometrov, da se ne bi kdo še vrnil domov. Vsem so zagrozili, da se ne smejo nikdar več vrniti, ker da bodo sicer ustreljeni.

Na pobudo oblasti je teh 59 oseb dobilo v Velikih Laščah začasno bivališče. Ker pa je v Velikih Laščah velika stiska glede stanovanj, saj je tukaj že od prej mnogo izgnancev, ni bilo nujno potrebno nekaj ukreniti v tem pogledu. Izganci imajo veliko zaupanje v gosp. prezidenta in so prepričani, da bo zanje nekaj storil.

Tudi v Kočevju in Ribnici se zatekajo skoro vsak dan nove družine, katere so komunisti pregnali z njihovih domov. Begunci so deloma taki, katere so komunisti sami izgnali v domobranske postojanke, deloma pa taki, katere so hoteli odvleči s seboj, a se je prizadetim posrečilo pobegniti. Pred nekaj dnevi so v Kočevju na novo prišle družine Matije Samca (4 osebe), Jožeta Adamiča (7 oseb, najmanjši otrok star 4 leta), Jožeta Severja (4 osebe) in

Dr. Hafner obsojen na tri leta robije

Sprejel je ponudbo prof. Tavzesove, da zastrupi njegovega brata, in jo pri tem uvrščeval, sredstvo, s katerim je bil poizkus izvršen, pa ni bilo smrtonosno

Ljubljana, 21. septembra

V porotni dvorani, ki so jo poslušalci napolnili do zadnjega kotička, je predsednik senata dr. Fellacher danes ob 11. razglasil sodbo v drugi razpravi proti zdravniku dr. Janku Hafnerju. Kakor je znano, je bil dr. Hafner obtožen, da je kot sosterilec pomagal pri poskusu zastrupitve svojega brata Milana Hafnerja, poskusu, ki ga je izvršila pokojna prof. Nuša Tavzesova.

Predsednik je ugotovil, da je sodišče po posvetovanju prišlo do prepričanja, da je obtoženec kriv, da je v času pred 2. majem 1943 sprejel ponudbo prof. Nuše Tavzesove, da zastrupi Milana Hafnerja. Tej njeni ponudbi je pritril, jo v njeni odločitvi podpiral in uvrščeval. Tako je pomagal pri poskusu zastrupitja, ki je bil izvršen 2. maja, s tem, da je Tavzesova izročila Milanu Hafnerju zastrupljeni bonbon. Sodišče pa se je tudi prepričalo, da sredstvo, s katerim je bil poskus izvršen, glede na količino strupa ni bilo sposobno za smrtni uspeh. Dr. Janko Hafner je tako zagrešil zločinstvo po § 32-II in 167 kaz. zakona in ga je sodišče obsodilo v zvezi s § 62 in 63 kaz. zakona na 3 leta in 15 dni robije ter na 600 lir denarne kazni, ki se v primeru neizterljivosti spremeni v 27 dni zapora. Častne pravice izgubi za dobo 2 let, zasebnemu udeležencu Milanu Hafnerju pa mora plačati 100 lir za prevoz z rešilnim avtomobilom, 200 lir za oskrbo v bolnišnici in 2500 lir za strah in bolečine.

To kratko sodbo je predsednik nato zelo obširno utemeljeval. Sodišče je moralo najprej rešiti vprašanje, ali je bil bonbon zastrupljen ali ne. Po natančni razčlenitvi izpovedi vseh prič so sodniki mnenja na podlagi kliničnih znakov in drugih ugotovitev, da je bil bonbon, ki ga je Nuša Tavzesova ponudila Milanu Hafnerju, dejansko zastrupljen z akonitnom. Važno vpra-

šanje je bilo tudi, koliko je bilo strupa v bonbonu. Sodišče je mnenja, da doza ni bila smrtonosna, zlasti zato, ker se je stanje Milana Hafnerja hitro popravilo. Torej je šlo za poskus zastrupitve, izvršen z nespodobnim sredstvom, ker množina akonitina ni bila zadostna.

Drugo odločilno vprašanje je bilo, ali in kako je bil pri zastrupitvi udeležen obtoženec. Za sosterilstvo ni dovolj dokazov. Naš kazenski zakon pa pozna še druge načine soudeležbe. Ni izključeno, da je pri Nuši Tavzesovi nastal naklep za to dejanje samostojno. Sodišče je mnenja, da ji je obtoženec pri tem pomagal psihično in intelektualno, kar je prav tako kaznivo, kakor da bi ji nudil fizično pomoč. Nedvomno je, da bi Tavzesova ne izvršila tega dejanja, če ne bi spoznala obtoženca. Pri njej manjka vsak nagib. Ta leži samo v osebi obtoženca. Tavzesova je gojila od njega ljubezenska čustva, ki jih on ni vračal. Da se je vpliv obtoženca na Tavzesovo izoblikoval v pomoč, dokazuje tudi pričevanje Vere Igličeve, ki ji je sodišče v celoti verjelo. Pričevanje Kristine Čehove, da ji je Tavzesova v zaporih izjavila, da je obtoženec nedolžen in da ji je žal, ker mu je napravila tak socialni škandal, ni odločilno. To izjavo je Tavzesova podala še v času, ko je mislila, da dr. Hafner misli z njo resno in še ni bila razočarana.

Sodišče je odmerilo kazen po svobodni oceni in je upoštevalo kot obtežilno okolnost, da je šlo za zastrupitev rodnega brata, kot olajšilne okolnosti pa družinske razmere, da je obtoženec razburjive narave in da je bil subjektivno prepričan, da se mu je v družini zgodila velika krivica. Branilec obtoženca je takoj prijavil revizijo in priziv, medtem ko se državni pravdnik ni izjavil. Razglasitev sodbe se je končala nekaj minut po 13.

Obvestila »Preveda«

Prodaja mesa

Potrošniki prejmejo v soboto, dne 24. t. m. po 10 dkg govedine na odrezku št. 2 in 5 Sept. septembrske živilske nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Prodaja drobovine

V petek 22. t. m. dobijo delavci pri najtežjih delih na dodatno septembrsko živilsko nakaznico s pretiskanimi rumenimi črtami na odrezek št. NTD 18, izdano od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani, 15-45 dkg drobovine v razmerju: 15 dkg jetrov, srca ali 30 dkg vampov, govejih gobcev, ledvic ali pa 45 dkg pljuč.

Drobovino bo prodajal mesar Černivec Stanko na mesarski stojnici — Pogačarjev trg — od 8. do 12. ure.

Delitev dodatnega obroka maščob za bolnike in delavce

Zaseko deli med drugimi tudi Kačar, Vodnikova cesta 87.

Razdeljevanje krompirja

Potrošniki v mestu Ljubljani dobijo od dne 21. t. m. dalje po 2 kg krompirja na odrezke števil. 19 in 20 krompirjeve nakaznice pri sledečih trgovcih:

I. Delavsko konzumno društvo, Marinko (Šmartinska), Nabav. zadruga železničarjev, Nabav. zadruga drž. uslužbovcev (Vodnikova trg), Oven (Hrenova 19) in Štuler (Dunajska c.).

Potrošniki, ki bi pri tej pošiljki ne dobili krompirja, opozarjamo, da ga bodo dobili pri naslednjih pošiljkih, kar bo sproti javljeno v časopisih.

Zbiranje oblačilnih predmetov za »Socialno pomoč«

Nekaj strank nabirajo: kljub ponovnemu iskanju niso našli doma, nekaj pa jih je sporočilo željo, da bi se darovali razne oblačilne predmete, ki so jih naknadno našli. Vse te naprosila »Socialna pomoč«, naj javijo glavni pisarni »Socialne pomoči«, Gospodarska 2-II, (telefon 35-01) svoj naslov in čas, kdaj naj se nabiralci oglasijo pri njih zaradi prevzema. Ljubljana, 20. septembra 1944.

Predsednik Socialne pomoči: Velikonja, s. r.

Gospodarstvo

Kruh za Evropo

Pod gornjim naslovom prinaša »Neues Wiener Tagblatt« naslednje podatke o letošnji žitni letini v Evropi:

V vseh evropskih deželah je žitni pridelek v glavnem posrpalen. Tako je sedaj mogoče pregled o možnosti preskrbe evropskega prebivalstva s kruhom. Pri pregledu rezultatov posameznih dežel lahko pridemo do razveseljevalne zaključka, da je letina v splošnem dobra. To velja predvsem za Italijo, kjer obeta pridelek koruze naravnost sijajne rezultate.

Ves italijanski polotok je imel letos izredno ugodne klimatske pogoje. To velja še posebej za nezasedeni severni del, kjer je težišče italijanske žitne proizvodnje in kjer lahko govorimo o rekordni letini. Škoda, ki jo je povzročila vojna, ni prevelika. Značilna za stanje ponudbe žita v fašistični Italiji je okolnost, da se uradna maksimalna cena 350 lir za metrski stot pšenice več ali manj krije s tržno ceno. Predpisi o oddaji žita so ostali v glavnem nespremenjeni. Skrb gre le za ureditev prevoza. V ta namen so bila zasežena vsa zasebna motorna vozila. Povišanje krušnega obroka zaenkrat še ne pride v poštev.

V zasedenem delu Italije je bila po dolgi mukah določena odkupna cena za žito na 900 lir za 100 kg, cena kruha pa na 5 lir za kilogram (v svobodni Italiji 2.60 lire). V zasedeni Italiji cvete črna borza z moko in kruhom. Kilogram belega kruha stane na črni borzi 100 lir. Da lahko drži oficijelno krušno ceno na višini 5 lir za kilogram, mora Bonomiljeva vlada doplačati pri vsakem kilogramu 7 lir. Kje naj ta vlada vzame milijarde za subvencioniranje krušne cene, je zaenkrat še doela nejasno. Navzlic temu smatra prebivalstvo v zasedeni Italiji tudi uradno ceno kot zelo visoko.

V jugovzhodnih deželah Evrope je bila žitna letina v splošnem dobra in nado povprečno obilna. V Madžarski napovedujejo zlasti velik pridelek koruze. Podoben je položaj na Slovaškem. Tudi na Hrvaškem je letina dobra in bo več ali manj krila potrebo. V Srbiji in Banatu je ozimno žito dobro obrabljeno, jaro žito pa je dalo slabši pridelek. Obilno letino je zabeležila tudi letos Rumunija, ki pa ima, kakor lani težkoče z vslediščenjem. Ponudba žita je obilna, vendar so ponekod prometne razmere naravnost kaotične. Tudi v Bolgariji bo pridelek zadosten, težkoče pa nastajajo zaradi nesigurnih prometnih razmer.

Rezultate letine v zapadni Evropi je zdaj težko presoditi, ker zaenkrat še ni mogoče pregledati, kakšna je zaradi vojnih dogodkov škoda v Franciji. Vrh tega je v Franciji prišla oddaja žita v nered. Pridelek v Španiji je obilnejši, kakor se je v splošnem sodilo. V severnih deželah predstavlja izjemno le Norveška, kjer letina ni posebno dobro uspeša. Na Švedskem pa bo pridelek za 10 % večji kakor lani, čeprav je bila posejana površina nekoliko manjša. Tudi v Danski, Finski ter v baltskih državah je pridelek razmeroma obilen, vprašanje je le, v kakšni meri so vojni dogodki ovirali pravočasno spravljivanje prideka. Svica označuje letino kot izredno ugodno, tudi v primeri z lanskim letom, ki je dalo nadpovprečni rezultat.

V Nemčiji žitna letina ni tako dobro izpadla kakor lani, je pa še vedno na višini povprečja. Preskrbovalnih težkoč nikakor ni, vsaj glede rži. Dovozi pšenice pa nekoliko zaostajajo nasproti potrebi mlinov, ki so za september dobili večji kontingent za mletje. Okolnost, da so odpadli dovozi iz zasedenih dežel, sili k škrtitvijo.

Zaradi primerjav so v članku navedeni še nekateri podatki o prekomorski žitni letini. Zedinjene države imajo obilno letino, ki je dovela do popuščanja cen. Mednarodni odbor za pšenico, ki se je sestel v Washingtonu ni prinesel še nobenega sporazuma o vprašanjih izvoza in cen. Tudi pridelek koruze bo boljši, kakor so se glasile prvotne cenitve. V Braziliji pričakujejo povprečno dobro letino, ki ni doela v skladu s prvotnimi načrti glede povečanja izvoza. Poslabšali so se izglezi za letošnjo letino v Argentini, in sicer zaradi dolgotrajne suše.

Ali ste že poiskali predmete, ki jih boste pri- spevali k oblačilni zbirki Socialne pomoči?

Kronika

* **Zdravniška pomoč v obratih.** V okviru totalne vojne so uvedli v Nemčiji posebno novost: poslovanje zdravnikov v obratih. Na ta način odpadejo nešteta pota bolnikov, ki morajo čakati v zdravniških predstavnih na ordinaciji. Izgubljeni čas je porabljen v prid totalne vojne, bolniki pridejo prej na vrsto in zdravniki lahko hitreje opravijo službo. Tako posluje danes v Nemčiji z ambulantnimi zdravniki že nad 7000 obratov, pridružujejo pa se jim dnevno še novi.

* **Zveza nemških sportnih ribčev** je ustavila svoje delovanje, dokler trajajo sedanje vojne razmere.

* **Zavoje v teži do 15 kg** je po odredbi vrhovnega poveljnika nemške vojske zopet dovoljeno pošiljati nemškim vojakom v domovino. Priporočljivo je, da sta na takih zavojih vsaj po dva naslova.

* **S premoženjem je treba čimbolj štediti,** pravilo nemški listi. Oboroževalna industrija potrebuje ogromne količine premoženja ter je iz razumljivih razlogov prva na vrsti pri dodeljevanju. Zaradi tega se priporoča prebivalstvo, naj v lastnem interesu čimbolj štedi premoženje, da ne bo zmruvalo do 1. aprila 1945.

* **Pravosodna palača v Bruslju** je bila po odhodu nemške vojske iz mesta zažgana in je zgorela. Požar je povzročila množica, ki je navahala na zgradbo.

* **Strašna usoda mesta Le Havre.** Na pristaniško mesto Le Havre so zmetali zavezniški po vseh nemških listov v štirih dneh 70 tisoč stotov bomb. Navzlic temu so izgubili Nemci pri bombardiranju samo 18 moških, nadaljnjih 24 vojakov pa je bilo ranjenih. Pač pa so bombe ubile blizu 1300 francoskih žensk, mater in otrok.

* **Sovjetske izgube.** Nemški vojaški list »Front und Heimat« belevi, da je rdeča vojska izgubila do 10. julija t. l. 5.683.000 vojakov, ki so prišli v nemško ujetništvo. V treh letih vojne proti Nemčiji je obklesalo na bojišču nad 12 milijonov pripadnikov sovjetske vojske. Poleg tega je bilo ranjenih približno 29 milijonov moških. Nemci so uplenili ali uničili: 90.168 oklepov, nad 88.000 topov, sestrelili pa nad 54.000 letal.

Iz Ljubljane

u— **Novi grobovi.** Umrla je gospa Ivana Fabiani, vdova po železniškem uradniku. Zapustila je širok krog sorodnikov. Na zadnji poti jo bodo spremlili danes, v petek, ob pol 17. uri iz kapelice sv. Andreja. — Po dolgi bolezni je umrla ugledni ljubljanski trgovec g. Viktor Bogataj. Zapustil je vdovo in sina. Pogreb bo danes ob 15. uri iz kapelice sv. Nikolaja. — Pokojnima blag spomin, žalostnim družinam naše odkritosrčno sožalje!

u— **Diploma.** Na tehniški fakulteti je bil diplomiran za inženjerja elektrotehnike g. Vidmar Herman iz Maribora. Mlademu inženjerju iskreno čestitamo!

u— **Radio Ljubljana** bo otvoril svoj I. simfonijni koncert 25. septembra z Beethovnovi uverturo »Coriolan«. Skladatelj je zložil uverturo k istoimenski žaloigrki, ki jo je spisal pesnik Joseph Collin. Je v prvih nazorno zvenecih in krepko odrezanih akordnih zvokih karakterizira Beethoven Coriolana, ponosnega rimskega patricija, ki se bori kot izgnanec proti svojem lastnemu rojstnemu mestu. Neuklonljiv odpor in nezlomljiva volja nam zvenita iz prvega dela uverture. Nato pa, kakor bi se pojavil opominjajoč notranji glas, ki govori v trdo prekaljenih prsih junaka. S čudovito prodornostjo govori Beethoven v tem jeziku človečnosti, ki se bori z upornimi občutji in zmaga. Uvertura izveni v plemeniti, na smrt pripravljeni odpuvdi. Kot drugo delo večera bo pomožni Radijski orkester pod vodstvom Draga M. Sijanec izvedel II. simfonijo v h-molu Aleksandra Borodina, simfonijo izzarevajočega življenjskega pritrjevanja, himno širnemu od sonca obsevanim poljanom, ki so Borodinova domovina. 1869—1876 — torej 7 let — je Borodin pripravil to delo, vendar velja zanj v popolnem pomenu pregovor: »Dobro delo potrebuje časa«, ker predstavlja višek Borodinove umetniške stvaritve. Za koncert, ki bo točno ob 19. v veliki uniojski dvorani, so vstopnice na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Jesen** je zakraljevala, in sicer je davi nastopila svojo vladno. Z Matejevim godom se je poslovilo poletje. Star rek pravi: Če je sv. Matej vedren, bo prijetna jesen. Če je na sv. Mateja vreme ugodno, bo tako ostalo štiri tedne prihodno. O današnjem

Kultura

Esej, publicistika in znanost v Zborniku Zimske pomoči

V »Zborniku Zimske pomoči 1944« zavzema dober del znanost, ki sta ji odmerjena peti in šesti del, medtem ko sta drugi, tretji in četrty del zavzelj eseji in publicistika. Tako je Zbornik tudi s te strani dokument svojega časa in okolja: še bolj kakor z leposlovnih prispevkov, govori iz nekega dela esejskih, publicističnih in celo znanstvenih sestavkov sama doba s svojimi nemimimi življenjskimi silnicami in perečimi problemi. Večna vprašanja človeške bitja in žitja se družijo pred bralčevim duhovnim pogledom s težkimi skrbmi vzburkane sedanosti; na času nezainteresirana snov znanstvenega raziskovalca se srečuje na vsebinsko tako bogatih straneh Zbornika z medicinskimi sociologom in opazkami kulturne politike, ki ostro merita čas in njegovo valovanje.

Drugi del Zbornika, po značaju svojih prispevkov najbližji eseju, začena filozofski samogovor dr. Jos. C. Oblaka »Je—ni«: odloomek iz večjega izpovednega spisa »Okoli prirode«, ki ga pripravlja avtor; v tem odlomku odpira pogled v svojo osebno filozofijo o življenju. B. Borko je zastopnik v dialogu »Beseda nad prepadi«; nastal je l. 1941 kot neposredna reakcija na vojne dogodke in obravnavo problem nadčasovnega v mlajšem toku dogajanja, vprašanje osebnosti in njenih duhovnih pravic v času propada in obče nesreče. Dr. Karel Dobida je prispeval esej »Jakopič v opombi«. V njem je orisal človeško in umetniško podobo pokojnega mojstra in prepletel spis z osebnimi spomini nanj; vmes navaja tudi Jakopičeve pomembne, doslej še neobjavljene misli o raznih umetniških vprašanjih. Ravnatelj ljubljanske Drame Ciril Debevec razvija v svojem »Čredu« vero za Duha, Lepoto in Dobroto, France Vodnik

godovniku Mavriciju pa pravijo kmetje: Če Mavricij dan sonce sije, pozimi huda sapa brije. Poletje nam je za slovo naklonilo sončne dni, vendar pa smo imeli že nekaj časa prav hladna in meglena jutra ter prav tako hladne noči. Stara ljubljanska znanost megle se bo pač z jesenjo bolj in bolj razgrinjala nad našo pokrajino. Vajeni smo je, saj nam po navadi vselej obeta lepo vreme.

u— **Dobro zglede.** Nemenovana gospa je podarila Društvu slepih klarinet za slepega ljubitelja glasbe. Klarinet je v upravi »Jutra«. Kdor ima kakšno odvisno glasbilo, prav dobro ustreže našim slepim.

u— **Nesocialni pojav.** Mimo črnoborzijskega preplačevanja se je zadnje čase pojavilo še neko drugo preplačevanje, ki je po svojem načinu nemoralno in protisocialno. Dogaja se namreč, da dobro situirane gospodinjice sprito pomanjkanja delovnih sil z obljubo nesorazmerno visokih plač zvajljajo k sebi gospodinjinske pomočnice, ki so že v službah, in s tem odvzemajo rodbinam, katere niso v stanu plačevati neomejenih vsot, potrebno delovno moč. Tako ravnanje je brezvestno. Gospodinjice, ne mečite s takim ravnanjem druga drugi polen pod noge, ker vse se lahko povrača!

u— **Na II. ženski realni gimnaziji** v Ljubljani bo vpisovanje za šolsko leto 1944/45 v Trgovskem domu v Gregorčičevi ulici, in sicer: 2. oktobra za I. in II. razred, 3. oktobra za III. in IV. razred in 4. oktobra za V.—VIII. razred. Vpisovanje učenek z drugih zavodov bo 5. oktobra dopoldne in ravnatelj pisarni v Trgovski akademiji. III. nadst. Natančnejša navodila so razvidna na razglasni deski v poslopiju Trgovske akademije, I. nadst. Vpisovanje traja vsakokrat od 8. do 10. ure oziroma za I. razred tudi od 15. do 17. ure.

u— **IV. deska ljudska šola na Prulah** naznanja staršem, da bo 29. t. m. ob 8. do 11. ure naknadno vpisovanje za tiste učence, ki se še niso vpisali v šolo. V prvi razred naj vpišejo dečke, ki bodo do konca leta izpolnili 6 let. Pričetek šolskega leta bo v ponedeljek, 2. oktobra, s sv. mašo v cerkvi sv. Jakoba. Redni pouk bo v torek, 3. oktobra. Starši, ki stanujejo izven bloka, so dolžni preskrbeti propusnice.

u— **Devet koles ukradenih.** Ivan Lenarčič je prijavil policiji, da mu je bilo dne 2. t. m. v Židovski ulici ukradeno moško kolo znamke »Adler« s tov. št. 344.632 in evid. št. 101.861, vredno 5000 lir. Dne 13. t. m. je bilo ukradeno Stanku Stubljanu na Vodnikovem trgu žensko, sivo pleskano kolo znamke »Adler« z evid. št. 1669, vredno 8000 lir. Istega dne je tat odpeljal v Slomskovi ulici kolo Mitje Logarja. Kolo je moško, črno pleskano, znamke »Panag« s tov. št. 48.324 in evid. št. 193.201, vredno 6000 lir. Na Zaloški cesti je izginilo moško kolo Antona Ptača. Kolo ima tov. št. 91.475, evid. št. pa 8851 in je vredno 4500 lir. Dne 14. t. m. sta prišla ob kolo Martin Cerar, ki mu je bilo ukradeno v Petrkovski ulici, in Radovena Požar, ki ji je bilo ukradeno ponoči iz veže v Kolodvorski ulici. Cerarjevo kolo je znamke »Adler«, ima tov. št. 706.053 in evid. št. 207, vredno je 10.000 lir. Kolo Požarjevo je pa moško, črno pleskano, znamke N.S.V., s tov. št. 622.187 in evid. št. 2736, vredno 10.000 lir. V petek 15. t. m. je bilo ukradeno Jožetu Lončariču na Dolenski cesti moško kolo s tov. št. 784.728 in evid. št. 951, vredno 8000 lir. V soboto 16. t. m. je bilo ukradeno na Rirski cesti Stanislavu Praprotniku moško kolo znamke »Lida« z evid. št. 224.587 in vredno 10.000 lir. V nedeljo 17. t. m. pa je neznan tat odpeljal na Tržaški cesti moško kolo Franca Lenarčiča. Kolo je znamke »Mifla«, s tov. št. 681.099 in evid. št. 101.772, vredno 5000 lir.

Prispevki za Socialno pomoč

Iz pisarne odbora za »Socialno pomoč« smo prejeli:

Pavlić Leopold, zastopnik firme »Škodac« iz Ljubljane, Ulica 3. maja št. 4, je daroval za poskodovance po bombnem napadu iz Borovnice znesek 5000 lir. — Namesto cvetja na grob g.đ. Nini Golja so darovali Pavlinovi 500 lir Socialni pomoči.

Za oskodovance od bombnih napadov v Borovnici so darovali: tverka Hrbar Dragotin 10.000 lir, tverka Kršper 3000 lir, tverka Zalta & Comp. 1000 lir.

Za informacije glede »Socialne pomoči« kličite: 32-92 in 39-01! Prostori »Socialne pomoči« so na Gospodarski cesti 2-I. Dnevarne prispevke pošiljajte po čekovnih polničnih na »Pokrajinski podporni zavod« — Socialna pomoč — ček. račun 16.580.4!

je odstopil Zborniku spominski govor, ki ga je imel decembra l. l. na Cankarjevi proslavi v Drami in ki v njem pretresa nekatere probleme Cankarjevega svetovnega in umetniškega nazora. Dr. Tine Debeljak prikazuje v »Duhu medvojne književnosti« vodilne miselnosti in umetniške smeri v slovenskem govoru let 1941—44, ugotavljajoč v sedanjem idealističnem realizmu pozitivno reakcijo na prejšnji nihilizem in razkorj. Ravnatelj Opere Vilko Ukmar razpravlja v zgodbem eseu o umetniški upravičenosti opere, Rado Lenček pa priobčuje svoje misli o zločinu iz kulturne krize in nastopajočem novem preporodu kulture, ki sloni na vrnitvi k narodni tradiciji.

Iz tretjega dela govori sedanost že določene in osterje. Za umetnostmi in nadčasovni filozofskimi vprašanji prihajajo odprta vprašanja naše zamačene sodobnosti. Starost slovenskih modroslovcov in sociologov dr. Aleš Ušeničnik se v članku »Iz socioloških meditacij« poglavlja v nejasno obrise bližnje prihodnosti in se bavi predvsem z Marxovo filozofijo in njeno boljševiško revolucionarno prakso. Izohod iz velike krize vidi pisec v novem pravnem in socialnem redu, ki bo zasnovan na ljubezni; do bednih in npravnem čutu za pravičnost. Ravnatelj Ivan Dolencec primerja v sestavku »O boleznih slovenskega naroda« nekdanjo etiko Slovencev z današnjo, označuje vplive komunizma in poziva, da se vrnemo k resnici, vestnosti in poštenosti, starim odlikam slovenskega človeka. Publicist Karel Bratuša govori v članku »Spoznanje 1944« predsojke zadnjih let in vidi odresilo politično spoznanje v tem, da smo si Slovenci sami sebi prvi in najbližji. Publicist dr. Branko Vrčon se bavi v daljšem sestavku z vprašanjem odgovornosti. Gre za najusodnejšo današnjo odgovornost, namreč odgovornost za politično akcijo. To vprašanje se piscu razširja v problematiko politike sploh in posebej še njene vloge v malem narodu, takisto kot njene nprave odgovornosti. Dr. Milan Komar je posvetil poseben čl-

Z Gorenjskega

Sprememba v podpiranju bolnikov pri daljši bolezni. Nemški uradi za zavarovanje delavcev so na novo uredili podpiranje za bolnike. Nove določbe pravijo, da se morajo zvišati podpore v primeru dolgotrajne bolezni. Poleg tega se tudi podaljša doba za takšne podpore. Nasprotno pa se ukinejo podpore za dobo krajših bolezni in ne bodo prejemale takšni bolniki v bodoče nobene podpore več. Tudi na ta način bo prišel denar delavčih zavarovalnic v prid splošnosti in ne več posameznikom.

Zaščita mater ostane nespremenjena. Nemški listi beležijo, da ostane zaščita mater, žensk, ki se čutijo matere, in tistih mater, ki doživljajo svoje otroke, v oči neokrnjena navzlic določbam in predpisom o totalni vojni.

Koroški propagandisti so imeli te dni delovni sestanek, na katerem so jim bile sporočene smernice, ki so jih prejeli pred kratkim v Berlinu. Zborovanje je vodil župni propagandni vodja dr. Lapper, ki je obrazložil dolžnosti propagandistov glede na politični in vojaški položaj. Tudi propagandna mora delovati v skladu s smernicami za totalno vojno. Vsak nemški rojak mora čutiti osebno odgovornost za odločno voljo do borbe, za nezlomljivo zvestobo do Führerja in nemškega naroda. Na vidiku je novo orožje, ki bo zrevolucioniralo sedenjo vojno ter bo prineslo Nemčiji popolno zmago.

V Gradcu je umrl obratovodja in bivši župan Karl Jeršin v 64. letu. Zapustil je vdovo in več sinov.

Padel je na vzhodnem bojišču gorenjski rojak Janez Koritnik iz Cerkelj pri Kranju.

V okolici Kranja so se narodili Marija Naglič v Mlaki, Janez Hvastja ter Ivan Kosmač v Kokrici. — V Trbovljah je umrl posestnik in mlinar Jernej Bohinc. V predlošjih je smrt pobrala Heleno Šenkovo.

S štajerskega

V Trbovljah je sklical okoliški vodja Eberhart sestanek, na katerem je razlagal dolžnosti, ki zadevajo prebivalstvo v totalni vojni. Stanovitnost, zvestoba in vera so tri načela, ki morajo prevevati vsakega nemškega državljanca. Za Nemčijo pod Führerjem ni nobenih nepremagljivih težav, če stori vsak posameznik svojo dolžnost. Posebno v Trbovljah je važno, da vsako izvrši svojo nalogo v okviru stranke. Na koncu so zborovali obnovili prisego Führeru.

Matere, ki imajo otroke pod 14 letom starosti, se morajo javiti pristojni oblasti, da bodo uradi vedeli, katere ženske izpadejo iz obveznosti delovne službe za vojne namene.

je pravkar izšla in prinaša velik kmečki roman v štirih delih

ZMAGA KLAUSA BJERGA

dela danskega pisatelja T. Olesena Loekkera

Roman je mogočna podoba iz življenja naseljenca na sipinah ob morju, kjer se morajo trdo boriti ne le z neprijazno naravo, marveč tudi z lastnimi nasprotji in slabostmi, vendar vztrajajo svojo siromašno zemljo in ucajajo po mnogih težavah in nesrečah boljše čase in srečnejšo usodo. Zdravje diha iz te knjige, preveva jo močna volja do življenja in velika ljubezen do dela. Po svojih zgodbah je roman živ in napek od začetka do konca. Mnogi primerjajo to delo z romani znamenitega Knuta Hamsuna.

Naročniki DK naj dvignejo novi roman v upravi naših listov v Narodni tiskarni, oni pa, ki se jim knjige dostavljajo na dom, dbe knjigo v prihodnjih dneh, ker se je začela takoj dostavljati. — Nenaročniki lahko dobe novo knjigo tudi v naši upravi ali v knjigarnah.

V Mariboru je umrl zdravnik dr. Andrej Korečan, sanitetni polkovnik v pokopju. Pokojnik je v Mariboru nad 20 let izvrševal zdravniško prakso. — V Robahidegu na Madžarskem je umrla žena mariborskega gostilničarja Versena. Pokojnica je bila na glasu dobre krmarice.

Zlata poroka. V Rajhenburgu sta obhajala zlato poroko upokojeni železničar Fr. Vezovišek in njegova žena Jožeta roj. Hlebec. Vezovišek je star 76, žena pa 73 let.

Ženske iz Ormoža so na delu za blagor ranjencev. V avgustu je dobilo 78 bramborcev z ormoškega področja 78 zavritkov peciva in cigarete in tudi nekaj vina.

V Ptuj nameravajo zgraditi stadion za sportnike. Stadion bo na prostoru med Bregom in Hajdino, ki je posebno pripraven zaradi ravne lege.

Iz Trsta

Razdeljevanje novih izkaznic za tekstilne izdelke. V smislu sporočila tržaške občine prejmejo te dni tržaški potrošniki po organizaciji prehranjevalnega organa nove izkaznice za tekstilne izdelke. Nakaznice, ki so bile izdane v drugih občinah tržaške pokrajine ali pa v drugih pokrajinah operativnega področja Jadranske Primorje, so veljavne le tedaj, če jih potrdi mestni prehranjevalni urad v Trstu.

V primerih lastne krivde nobene odškodnine. Ugotavlja se, da se delavci in nameščenci po obratih v primeru letalskega alarma navzlic točnim navodilom ne ravna po letalsko zaščitnih predpisih. Zaradi tega se opozarja, da nosilci socialnega zavarovanja lahko odklonijo zadevno odškodnino v primeru poškodb vseh vrst v zvezi z bombnimi napadi in v primeru izkazane lastne krivde.

Himen. Te dni so se poročili v Trstu električar Alojz Trevisan in kartotečničarka Afra Kocijan, trgovec Marcel Tositi in gospodinja Albina Berbuč, mehanik Albert Peršoja in gospodinja Ljudmila Grčić, krojač Hilarij Madaleni in gospodinja Ana Viškovčič, vseučilištnik Franc Rega in gospodinja Vera Škerjanc, delavec Pavel Čok in gospodinja Marija Masaria.

Ljudsko gibanje. V Trstu je bilo 17. in 18. septembra 7 rojstev, 24 smrtnih primerov in 2 poroki. 14. in 15. septembra 10 rojstev, 22 smrtnih primerov in 10 porok.

Eksplozija pri Sv. Križu. 12letni učenec Emil Košuta iz Sv. Križa pri Trstu je našel v bližini domačije razstrelivo, ki je eksplodiralo in ranilo dečka po levici in obrazu. Kušuto so prepeleli v tržaško bolnišnico, kamor sta se zatekla tudi 45letni Ivan D. Andreja iz Furlanske ceste 57 in 38letni Alojz Blažič iz ulice Sv. Cilina 14, ki sta postala žrtve avtokarne nesreče pri Miramaru.

Vsak dan nezgode. B. ezobizen kolesar je povozil 69letno staro Alice Desanti. Starika ima več poškodb po telesu. — Desanti se je ranil pri delu 24letni pek Maks Cemiani. — 60letni tehnični uradnik Ivan Vizintin je padel z višine 3 m in si polomil desnico. — 20letna Ana Krizman iz ulice Demio 23, si je ranila levoico. — 51letni pomorski podjeležen je padel v ulici Morske Marije tako nesrečno, da je dobil več poškodb po obrazu in obeh rokah. — Tržaški reševalci so bili poklicani v Zavljeh, od kod so prepeleli v Trst 42letnega sedarja Jožeta Vitija iz Sv. Marije Magdalene Sp. št. 72, ki se je pri padcu s kolesa poškodoval na vratu in obrazu. — Ponesrečenci se zdravijo v tržaški glavni bolnišnici.

Drzen rop. Pri belcm dnevu so se pojavili v stanovanju 60letne gospe v Parinjevi ulici trije mlajši moški, ki so se irdali za delavce mestnih podjetij. Ker je bila gospa prijavila poškodbo na plinski napeljav, je vse tri brez suma spustila v svoje stanovanje. Roparska trojica pa jo je napadla in vrgla na tla, nato pa izropala stanovanje in odnesla več predmetov, razen tega 70.000 lir gotovine. Tržaška policija poizveduje za črniimi roparji.

Trije dečki ranjeni zaradi eksplozije razstreliva. 16letni Sergij Zoban, ki stanuje pri Sv. Ani 344, je našel v bližini svojega stanovanja razstrelivo. Iz radovednosti si je ogledoval razstrelivo in ga vrgel na tla. Sledila je eksplozija. Zobanu je odneslo dolo prsta na desnici, razen tega pa je poškodovan na obrazu. Pri tem sta bila ranjena tudi njegova sovrstnika 15letni Sergij Zamer in 15letni Silvo Sterpin, oba iz Sv. Marije Magdalene Spodnje 275. Vsi trije se zdravijo v glavni tržaški bolnišnici.

Padel je z okna in ostal nepoškodovan. Petletni Julijan Barbarič iz ulice Dože obale 362 se je vzel na okno. Izgubil je ravnotežje in padel v globino. Na srečo ni bilo usodnih poškodb.

Iz Gorice

Razgrnjeni so anarasti seznamei kmetiskih davkoplačevalcev v občinah Gorica, Gradišče ob Soči, Kapriva, Krmin, Fara ob Soči in Marjan v Furlaniji.

Razdeljevanje krompirja. Goriški potrošniki prejmejo po 2 kg krompirja na odrezek 19 živilske nakaznice goriške občine. Cena krompirja 3.70 za kg.

Novi župan v Fari. Ker se je dosedanji župan v Fari ob Soči prof. Alojz Balaben z zdravstvenih razlogov odpovedal županstvu, je imenoval goriški prefekt na njegovo mesto za prefektopnega komisarja omenjene občine učitelja Zigo Aragnia.

Smrtna nesreča v Vipavski dolini. 41letna kmetica Ana Irtinč in 46letna kmetica Marija Irtinč iz Budanj pri Vipavi sta šli nabirati suho vejčve v bližnji gozd. Pri tem je ena od obeh stopila na izstrelek, ki je ležal na tleh. Sledila je eksplozija. Marija Irtinč je bila pri prči mrtva, Ana Irtinč je imela težke poškodbe na obeh rokah. Zdravi se v goriški bolnišnici.

Beleznica

KOLEDAR

Petek, 22. septembra: Mavricij.

DANASNJE PREDSTAVE
Kino Matica: Klic dolžnosti.
Kino Sloga: Moj ljubi Avgustin.
Kino Union: V senci gora.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5; Deu-Klanjšček Dia, Gosposvetska cesta 4; Bohinec ded., Cesta 29, oktobra 31.

ZATEMNITEV
je strogo obvezna od 20. do 6. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

D R A M A

Sobota, 23. septembra ob 18.: Kozarec v de Izven.

Nedelja, 24. septembra, ob 17.: Matura. Izven.

Eugene Scribe: »Kozarec vode« all »Vzroki in učinki«. Vesela igra v petih dejanjih. Prevodel: Janko Moder. Režiser: prof. O. Sest. Scena: ing. Franz. Kostumi: D. Kačerjeva.

L. Fodor: »Matura«. Igra v treh dejanjih. Režiser: C. Debevec.

Vstopnice za obe dramski predstavi, v soboto in nedeljo, so v prodaji v Operi od petka 22. t. m. od 10. ure dalje. Opozorjamo, da je začetek nedeljske predstave »Matura« ob 17. uri!

P. n. abonente lanske sezone obvešča Uprava Državnih gledališč, da je rok za obnovitev lanskih sedežev za abonma sezone 1944-45 danes do 17. ure. V soboto 23. t. m. in v nedeljo 24. t. m. ne bo vpisovanja, od ponedeljka 25. t. m. do petka 29. t. m. pa bodo vpisovani novi prijavlenci. Prijave v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure še od ponedeljka do vključno petka 29. t. m.

Vpisovanje učencev v operno Baletno šolo. Priglas lanskih učencev bo 28. t. m., vpisovanje novih pa 25., 26. in 27. t. m. od 8. do 12. ure v tajništvo Opere. Sprejemali bodo dečke in deklice v starosti od 10. do 14. leta. Podrobnejši razpis pogojev izide v časopisih te dni. Semestralna vpisnina 100 lir.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 22. SEPTEMBRA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav. Vmes od 7.30 do 7.40: Poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.50: Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. 12.50 do 14.00: Salonski orkester vodi A. Demalji. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10 do 15.00: »Operni zvoki« — Radijski orkester vodi D. M. Sijanec. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—18.15: Vrtuljak. 18.15—18.45: Kmečki trio. 18.45 do 19.00: »Iz našega leposlovja«. — Tomažič Jože čita iz svojih del. 19.00—19.30: Komorni zbor. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. 19.45—20.00: Prenos branja člana ministra dr. Gobbela iz tednika »Das Reich«. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—22.00: »Veronika Deseniška« — Zalo-igra. Spisal Oton Zupančič. Igrajo člani Ljubljanske drame; prireditelj v vodi Ivan Pengov. 22.00—22.15: Poročila v nemščini in napoved sporeda. 22.15—24.00: Prenos osrednjega nemškega sporeda.

znova pereča vprašanja boja zoper tuberkulozo. Ravnatelj Folklornega inštituta France Marolt je pisec izredno zanimivega in za našo etnologijo pomembnega daljšega prispevka »Živi spomeniki naših prabritnih rejev«, dr. Valter Bohnc piše o evropskih naselbinah v Egiptu, dr. Rajko Ložar je v krajšem sestavku obdelal kruh pri Slovencih, dr. Janez Janžekovič je sprispeval filozofski sestavek »Materializem in luči spoznavoslovja«, dr. Anton Trstenjak pa se bavi v posebnem članku s psihologijo pijančevanja. Dr. Gabriel Tomažič se oglaš z daljšim sestavkom »Zemlja« — naša kruna matič, prof. France Jesenovec pa je pisec jezikoslovne razprave o pomenskih funkcijah slovenskih členov.

V šestem delu so krajša in daljša poročila posameznih znanstvenikov o njihovem znanstvenem delu med vojno. O tem poročajo univ. prof. dr. Rajko Nahtigal, mons. V. Steska,

